

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ciępydofej	2,55 zł.
Z odroczeniem i w ogólności	2,85 „
Na pocztę, już z odroczeniem	2,90 „
Kwartalnie w ciępydofej	7,65 „
Na pocztę już z odroczeniem	8,07 „

Stronki: inne wypadki zmniejsza. Wydawca: Czwartek z dostarczeniem numerów bez zwrotu — — cząść kwoty abonamentowej. — —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lin. lub jego miejsca 15 gr.
w dzielu ogłoszeniowym, od wiersza min.
3 lin. lub jego miejsca 40 gr. w dzielu
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.
Ogłoszenia przyjmują się do godz. 8. przed poł.

Czwartek: Stanisława Kostki
Piątek: † Jukunda

CHOJNICE, piątek dnia 14 listopada 1930 r.

Słońca wschód 7.19 zachód 16.09
Księżyc wschód 22.59 zach. 13.54

Nie dopuszczać do wleatów i rezolucyj za wszelką cenę. — Odbierać numerki koło urn

W ręku warszawskiego zarządu Stronnictwa Narodowego znajduje się następujący dokument rozesłany z Komitetu listy 1.

— Powiatowy Komitet Wyborczy Obozu Marszałka Piłsudskiego, Warszawa, ulica Marszałkowska Nr 136 m 4 telefon 449-51

Warszawa, dnia 30 października 1930 roku
Ścisłe poufne!

Okólnik Nr 4 do Zarządów Gminnych i Obwodowych Komitetów Wyborczych Obozu Marszałka Piłsudskiego pow. Warszawskiego

Wobec tego, że w terenie całego powiatu zostały już utworzone Komitety Gminne i Obwodowe, należy obecnie przystąpić do pracy na terenie wszystkich wsi i osad — Musimy bezwzględnie mieć swoich ludzi w każdym zakątku powiatu — Ludzie ci, jako nasi mężowie zaufania, będą robić robotę wyborczą na terenie swej okolicy — Jeżeli to możliwe, należy stworzyć w każdej wsi i osadzie Podkomitety i z nimi nawiązywać kontakt — Ludziom tym należy udzielić szczegółowej instrukcji co do pracy wyborczej

Prowadząc lustrację Komitetów Obwodowych przekonał się, że w wielu jeszcze Komitetach Obwodowych praca wyborcza nie rozpoczęła się. Musimy o tem pamiętać, że przyjmując mandaty członków Komitetów, jesteśmy zobowiązani do pracy wyborczej i na nas leży wielki obowiązek do zwyczajna listy Marszałka — Apelujemy więc jeszcze raz do wszystkich Komitetów Gminnych i Obwodowych o rozpoczęcie intensywnej pracy w swym terenie

Na niektórych terenach nie odbył się jeszcze ani jeden wiec polityczny naszego Obozu — Musimy w okresie wyborczym zorganizować przynajmniej 2 — 3 wiece — Należy obmyśleć dobrze szczegółowy wiec i zwrócić się do nas w 2 — 3 przed terminem o prelegentów

Zbliża się termin wyborów, już tylko 2 tygodni. dziela nas od ostatecznego zwycięstwa naszej listy — Pamiętajmy o tem, że wybory wygrać musimy, bo prawda jest po naszej stronie, lecz pamiętajmy również o tem, że szczęście samo nie przychodzi, że często wysiłek w ostatnim momencie decyduje o zwycięstwie

Należy więc w ciągu ostatnich 2 tygodni pomyśleć o tem, by w każdym domu była nasza bibuła propagandowa i nasze numerki — Komitety Gm i Obwodowe muszą wynaleźć ludzi, którzy bądź bezinteresownie, bądź nawet za niewielkim wynagrodzeniem będą roznosić bibułę i numerki — Należy pomyśleć o propagandzie w pobliżu lokali wyborczych — W pewnej odległości od urn muszą stać nasi ludzie i rozdawać numerki nasze, a nawet odbierać o ile to się da, numerki innych partii

O ile na terenie partje opozycyjne zaczęły okazywać działalność, należy rozpocząć kontrakcję, która musi polegać na niedopuszczeniu do wieców, utrudnianiu agitacji — masowem zabieraniem i niszczeniem bibuły agitacyjnej — Należy za wszelką cenę nie dopuszczać do wieców i rezolucji a agitatorów przepędzać — O jakiegokolwiek działalności opozycji należy nas powiadomić, abyśmy mogli razem pomagać Komitetom naszym w zwalczaniu opozycji

W ciągu ostatnich dwóch tygodni nawiązać łączność z nami i co 3 — 4 dni zgłaszać kogoś do nas po bibułę i instrukcję

Celem usprawnienia akcji w Komitetach naszych, będą po terenie powiatu jeździć nasi instruktorzy, którzy mają obowiązek lustrować pracę w terenie i pomagać w akcji wyborczej — Prosimy żądać od nich dowodu, stwierdzającego przy należności naszej organizacji i ułatwić im pracę

Powyższy Okólnik prosimy odczytać na zebraniach Komitetów Gminnych i Obwodowych

Jak głosują protestanci?

Głos Ewangelicki, organ warszawskiego zboru ewang-augsburskiego, w Numerze 45 z dnia 9 bm zamieszcza następujące ogłoszenie.

Wobec licznych zapytań komunikujemy naszym współwyznawcom, że ewangelicy przy wy-

borach do Sejmu i Senatu głosują na listy prorządowe t zw Bloku bezpartyjnego współpracy z rządem, na której czele stoi marszałek Józef Piłsudski — Gdzie protestanci tam katolicy nie mogą i nie powinni

O gwałtach bojówek sanacyjnych

donoszą ostatnio z Gdyni, Wąbrzeźnia, Opalenicy i wielu innych miejscowości byłej dzielnicy praskiej, a niemniej także z innych dzielnic — Napady bandyckie polityków sanacyjnych na księży i wogóle inteligencję, usposobioną narodowo

mnożą się zdnia na dzień, im bardziej zbliżamy się do dnia wyborów

Za zabitych i poranionych kulami i pałkami otrzyma sanacja odpowiedź w postaci kartki nr. 4.

O karę dla sprawców teroru

Zarząd główny Stronnictwa Narodowego wystosował, podpisane przez prezesa, b. senatora Bartoszewicza i przewodniczącego zebrania Stronnictwa w resursie obywatelskiej, adw. L. Nowodworskiego, pismo do p. min: spraw wewnętrznych gen. Składowskiego, w którym po obszernym przedstawieniu napadu bojówki na wielkie zebranie Stronnictwa w resursie obywatelskiej, dochodzi do następującego wniosku.

„Mając na uwadze, że przytoczony wyżej, na podstawie doraźnie zebranych informacji przebieg zajścia świadczy w sposób dobitny, że pragnący rozbić zgromadzenie przedwyborcze napastnicy dopuścili się zarówno przestępstwa, przewidzianego w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 września 1930 roku o karach dla ochrony swobody wyborców, jak i innych przestępstw, przewidzianych w ogólnym kodeksie karnym.

że, mimo uprzedzenia władz bezpieczeństwa o zamierzonym napadzie na zgromadzenie, nie były przedsięwzięte należyte kroki celem udaremnienia napadu na obywateli, obradujących spokojnie na zgromadzeniu przedwyborczem w stolicy państwa,

że, o ile nam wiadomo, nikt ze sprawców tego napadu nie został na miejscu ujęty, mimo że liczba napastujących była znaczna, a całe zajście trwało dłuższy czas.

że zarówno znaczny okres czasu, jaki upłynął od pierwszych usiłowań rozbięcia zebrania do dalszego rozwoju wypadków, jak również okoliczność, że rzecz działa się w centrum stolicy, umożliwiały należytą interwencję policji, nawet gdyby nie była z góry uprzedzona.

że w tym stanie rzeczy w zachowaniu się organów bezpieczeństwa w danym wypadku nie sposób nie dopatrzeć się beczynności władzy,

zwracamy się do pana ministra jako do stróża pokoju i bezpieczeństwa publicznego w państwie:

1) by po ustaleniu zachowania się organów bezpieczeństwa publicznego, pociągnął winnych do odpowiedzialności na właściwej drodze.

2) by wydał stosowne zarządzenie, aby władze bezpieczeństwa na przyszłość spełniały swe obowiązki w zakresie zapewnienia obywatelom Rzeczypospolitej w okresie przedwyborczym spokoju i wolności obrad“.

Za Komitet Powiatowy: (—) E Kasperowicz;
(—) Z Skrzeczanowski

— Należy za wszelką cenę nie dopuszczać do wieców i rezolucji a agitatorów przepędzać

W pewnej odległości od urn muszą stać nasi ludzie i rozdawać numerki nasze, a nawet odbierać, o ile to się da, numerki innych partii

Wezwania te są wprost niesłychane ze stanowiska prawnego

Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 12 9 30
(Dz Ustaw nr 64 poz 509) mówi w art 2-gim

Jednocześnie wysłano drugie pismo, podpisane przez prezesa Bartoszewicza, w którym przedstawiono napady na lokale „Gazety Warszawskiej“ i „ABC“, poczem powiedziano, co następuje.

„Jest to już nietylko tak częsty, niestety, w czasach dzisiejszych przejaw gwałtu ale co gorzej przejaw zdziczenia, zatruwający wprost dla bezpieczeństwa i porządku publicznego w państwie.

Dlatego też zwracamy się do Pana Ministra, jako przedstawiciela władzy państwowej, odpowiedzialnego za spokój i bezpieczeństwo publiczne w państwie.

1) o wydanie energicznych zarządzeń, celem wykrycia sprawców napadu, o których wyżej mowa, i spowodowanie pociągnięcia ich do odpowiedzialności i karnej.

2) o wydanie stosownych zarządzeń, celem uniemożliwienia na przyszłość powtórzenia się takich napadów“

Konieczność dokładnego notowania nadużyć wyborczych

Dzienniki wielkopolskie wezwały czytelników do najdokładniejszego, możliwie protokularnego notowania ewentualnych nadużyć podczas obecnej kampanji wyborczej z podaniem faktów, twardzących okoliczności, nazwisk świadków, tudzież nazwisk osób, które dopuściły się przestępstwa. Przedawnienie odpowiedzialności karnej za tego rodzaju gwałty następuje dopiero po 3 latach, ale znacznie wcześniej ich szczegóły ulatują z pamięci ludzkiej, tak, że gdyby nawet miało się kiedyś sprawdzić przysłówie: „Pan Bóg nie rychliwy, lecz sprawiedliwy, trybunałom wymierzającym sprawiedliwość na ziemskim padole, można przedstawić w odpowiedniej chwili zaledwie znikomą ich cząstkę. Na to liczą głównie rozmaite karierowicze, oraz inne istoty amoralne, lub zgoła niemoralne. Muszą się przeto dowiedzieć, że „co się odwlecze to nie uciecze“ ponieważ na ich czyny patrzą i działalność kontrolują solidarnie wszyscy uczciwi obywatele Rzeczypospolitej.

(„Myśl Niepodległa“ nr 1047)

Czy zamch na Prezydenta Irlandji?

Dublin — W chwili gdy prezydent Republiki Irlandzkiej wracał do rezydencji Rej w Kinnige oddano do żołnierzy jego straży przybocznej kilka strzałów — Czy chodziło tu o zamach na prezydenta nie ustalono dotąd

— Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem przeszkadza.

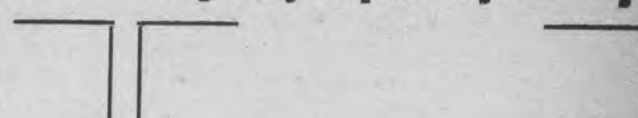
a) odbyciu zgromadzenia, poprzedzającego głosowanie,
b) swobodnemu wykonywaniu prawa głosow.
c) głosowaniu lub obliczeniu głosów, ulega karze: więzienia do lat pięciu

Sprawa okólnika powyższego należy zatem w pierwszym rzędzie, w myśl artykułu 14 tegoż rozporządzenia Prezydenta Rzplitej do prokuratora.

Wytnij i podaj dalej!

Wytnij i podaj dalej!

Koledzy Kolejarze!

Nie potrzebujemy Wam wskazywać na to, co dzieje się w okresie przedwyborczym — Patrzący wszyscy na odezwy tzw Kolejowego Bloku Współpracy z Rządem, porozlepiane wszędzie, wciskane nam wszystkim na każdym kroku — Wiecie też wszyscy w jaki sposób i dlaczego aż tyle podpisów znalazło się pod tą odezwą,

Kolejowy blok wyborczy jest tworem śmiesznym — Zrzesza on niby wszystkich kolejarzy, lecz w odezwie swej ledwie półgębkiem wspomina o najważniejszych dla nas sprawach, a już wcale nie mówi o pośle, któryby — znając nasze bolączki — mógł starać się o ich usunięcie Blok Kolejowy stawia wszystko na jedną wiadomą kartę, nie wspominając ani słówkiem o Sejmie — Dla Bloku Kolejowego jest rzeczą obojętną, czy do Sejmu, do którego mamy wybierać posłów, wejdzie fachowiec — kolejarz, reprezentujący szerokie rzesze naszych kolegów.

O tem pomyśleli kolejarze — narodowcy i po starali się o to, że na liście państwowej Narodowego Komitetu Wyborczego, na liście narodowej nr 4 umieszczono na pewnym miejscu przywódcę kolejarzy pana Teodora Witkowskiego

Kandydat ten nasz, wszedłszy do Sejmu, będzie mógł na forum sejmowym poruszać sprawę, co do których na innej drodze nie osiągniemy pożądanego rezultatu — Wszak dzisiejsza pragmatyka służbowa, a przede wszystkim jej artykuł 123, 125 i 126 przekreślają nabyte dotychczas prawa i umożliwiają przedwczesne zemerytowanie pracowników kolejowych — Pragmatyka zadowolona nas nie może a to tem bardziej że — wydana w formie rozporządzenia — ulec może każdej chwili

li zmianie stosownie do woli ministra resortu — Demagamy się zatem racjonalnej pragmatyki w drodze ustawodawczej a żądanie to nasze poprze nasz poseł

Zadaniem naszego przedstawiciela w Sejmie będzie dalej dążenie do wprowadzenia jednolitych przepisów ustawy emerytalnej która objąć winna wszystkich pracowników kolejowych tak etatowych jak nieetatowych i dążenie do ulepszenia ustawy o uposażeniu pracowników państwowych — Pod względem opieki lekarskiej domagać się będziemy wolnego wyboru lekarza — Ostatecznie w przedstawicielu naszym w Sejmie będziemy mieli stróża sprawiedliwego postępowania w kolejnictwie

Koledzy Kolejarze! Tylko zadowolony samodzielnie myślący urzędnik może z korzyścią pracować dla państwa poświęcając dla rozwoju polskiego kolejnictwa wszystkie swe siły — Postulaty nasze zmierzają do tego — Znajdą one w kandydacie naszym najlepszego w Sejmie rzecznika Rozważcie to i — mówiąc słowami komunikatu wydziału wykonawczego Zjednoczenia Kolejarzy Polskich — nie wstrzymujcie się od udziału w wyborach i spełniając swój obowiązek obywatelski oddajcie swe głosy na listy polskie — zgodnie ze swym sumieniem — Wiecie że wybory są tajne

Oddajmy jak jeden mąż głosy swe na listę narodową nr 4 listę czysto polską i czysto katolicką na której na poważnym miejscu widnieje nazwisko naszego kolegi dziel. fachowca i czołowego naszego działacza — Zwyciężyć musi w wyborach lista narodowa lista numer 4

Kolejowy Komitet Wyborczy przy Narodowym Komitecie Wyborczym

Do wyborców Listy Narodowej Nr. 4

Zbliża się dzień wyborów — Będzie to próba s'ł, przedewszystkiem zaś — charakterów — Tylko w trudnym położeniu, w ogniu walki poznaje się charakter ludzi i objawia się dusza narodu

Do walki wszystko z naszej strony jest przygotowane — Front bojowy jest ustalony, kierunek wyznaczony, rozkazy wydane — Przewidziane zostało wszystko, co się dało przewidzieć — Do dnia wyborów nic w tem wszystkim nie może być i nie będzie zmienione — Żadne podstępny ani manewry dywersyjne nie mogą zmienić naszego stanowiska, ani zmniejszyć siły ataku — Walka jest rozpoczęta, żadnej zmiany planów nie będzie

W razie nieprzewidzianych przeszkód ufajcie tylko temu, co tkwi w waszych sercach i w waszym sumieniu — Pamiętajcie, że Polska nie została utworzona przed jedenastoma czy przed czterema laty, lecz w tysiącletniej swojej historii przeżyła zwycięsko tyle klęsk i przeciwności, iż nie da się byle czem zmarnować i byle komu pokonać — Naród Polski w gorszych niż obecne trudnościach umiał wykazać dojrzałość i energję. Tej dojrzałości i energii da dowód także przy nadchodzących wyborach

Z wiarą w naród, ochotą i fantazją pójdziemy wszyscy w karnym oryndku do głosowania, aby spełnić nasz obowiązek względem Polski i oddać swe głosy na Listę Narodową

Z pomocą Bożą wygramy tę bitwę, aby pójść dalej po ostateczne zwycięstwo

Hasło nasze na najbliższe dni brzmi:

Niech żyje Lista Narodowa Nr 4

Stronnictwo Narodowe

Detektyw zwyciężony — zwycięzcą

52)

— Potrzebnych danych? Do czegoż to?

— Niebardzo pan uprzejmy, a przecież powinienby nas łączyć pewien stosunek koleżeński — Przybywam jako przyjaciel i chcę naprawdę do pomocy — Od pewnego już czasu wiem, że pan jest w mieście a o przyczynach tego pobytu słyszałem dużo przedtem — Któż zresztą z zawodu naszego o tem nie słyszał? Dlatego część wolnego czasu obróciłem na śledzenie, by coś wywnioskować z zachowania pańskiego — Wiem teraz, że interesuje pana nazwisko Mitchel i nazwisko Leory — Zestawiwszy poprostu oba doszedłem do przekonania, że chcesz się pan czegoś dowiedzieć o Leory Mitchelu — Wszak prawda?

— Mr Sefton, zanim odpowiem, muszę mieć jakąś gwarancję, że mówię z człowiekiem istotnie życzliwym i odpowiedzialnym — Skądże mam wieść, że pan jest detektywem?

— To prawda! Zupełna racja — Oto mój znaczek urzędowy — Jestem członkiem tutejszej policji kryminalnej

— Dobrze! Ale jakże dowiedziesz pan że chcesz mi dopomóc?

— Sam pan utrudnia oddanie przysługi — Jakż inny cel nad chęć pomocy, mógłbym mieć?

— Nie mogę jeszcze teraz odpowiedzieć na to pytanie, ale nastąpi to później może

— Przekonasz się pan niebawem że mam dobre zamiary ale oczywiście, nie posiadam wcale prawa narzucać się panu i skoro pomoc moja jest niepotrzebna, to —

— Tego wcale nie powiedziałem i proszę mnie nie uważać za niewdzięcznego — Jestem tylko, jako detektyw, z nawyku ostrożny — Nie żądam pan bym z człowiekiem, widzianym po raz pierw-

szy w życiu od razu rozmawiał poufnie i zwierzał mu się z planów swoich — Inna rzecz z panem — Chcąc mi pomagać musisz pan mieć jakiś określony projekt, gdyż inaczej nie byłbyś pan przychodził bez wezwania a w takim razie nie istnieje powód zatajania go przede mną

— Dobrze — Dla udowodnienia mych uczciwych zamiarów powiem to — Szukasz pan niejakiego Leory Mitchela, a jeśli tak jest, to ja mogę powiedzieć, gdzie go pan znajdziesz w ciągu paru godzin, albo w najgorszym razie paru dni

— Znasz pan więc Leory Mitchela, który tutaj mieszka?

— Oczywiście — Mieszka opodal w Algiers i pracuje w warsztatach kolejowych — Jedyną przeszkodą odnalezienia go stanowi to, że jest pijakiem — Mając pieniądze, wałęsa się po knajpach i przez kilka dni z rzędu nie przychodzi do roboty

— Czy znasz pan także pewną kobietę nazwiskiem Róża Mitchel?

— Tak jest — To znaczy, znałem ją dawniej, ale od lat całych znikła z Nowego Orleanu — Swego czasu każde dziecko mogło wskazać jej dom a z pytań pańskich widzę, że człowiek wymieniony przez mnie jest właśnie tym, którego pan poszukuje — Uchodził on za męża tej kobiety

— Czy masz pan tę pewność?

— Zupełną!

— Kiedyż i gdzie mogę się z nim rozmówić?

— Pracuje w Algiers, w warsztatach kolei Luizjana—Texas — Kierownik warsztatu wskaże go panu

— Mr Sefton, informacje pańskie mogą być dla mnie cenne i w takim razie nie poniesiesz pan szkody — Zbadam rzecz, a jeśli nie obdarzam pana jeszcze zaufaniem, proszę przypisać to ostrożności, nie zaś podejrzeniu

— O, nie mam tego za złe! Na pańskim miejscu zrobiłbym to samo — Przekonasz się pan a to! rychło o mej życzliwości i o tem że liczyć mo-

żesz na pomoc — Przyjdę dopiero wezwany, nie chcąc się panu narzucać — Do widzenia

Zostawszy sam, ruszył Barnes niezwłocznie do Algiers a kierownik pokazał mu rzekomego Mitchela — Twarz jego była odrażająca a jeśli się kiedyś zaliczał do ludzi kulturalnych to straszny nałóg zatarł w jego powierzchowności wszelkie ślady tego — Barnes przystąpił pytając kiedy może z nim pomówić

— Zaraz nawet jeśli mi pan zapłacisz! — odparł grubijańsko

— Cóż to znaczy?

— To co mówię — Biorę płacę za czas to też korzystając z mego czasu musisz pan płacić

— W takim razie wezmę pana do pewnej roboty i zapłacę podwójnie

— To co innego! — rzekł Mitchel — Dokądże mamy iść?

— Do mego hotelu myślę

Po przybyciu do pokoju towarzyszył Barnesowi rozgościł się usiadł w fotelu na biegunach kładąc nogi na desce okiennej

— Chcę zadać kilka pytań — Czy gotów pan odpowiedzieć?

— To zależy od pytań — Jeśli nie będą bezwzględnie albo jeśli za odpowiedź mógłbym zarobić więcej niż podwójną płacę to jestem do dyspozycji.

— Przedewszystkiem, czy znałeś pan kobietę, podającą się za Różę Mitchel?

— No, jakże? Wszakże żyłem z nią, zanim uciekła

— Czy wiesz pan gdzie jest teraz?

— Nie! Niech ją wszyscy diabli!

— Wiedz pan, że zmrzała, zostawiając 100000 dolarów, po które nie zgłosił się dotąd nikt jeszcze — Przybysz podskoczył, jakby po strzale, wlepił oczy w detektywa, potem gwizdnął zębicą, a na twarzy jego zjawił się złośliwy uśmiech który nie uszedł uwagi Barnes'a

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z Pomorza

Kiełpin, powiat tucholski (Pożar w zagrodzie) W zabudowaniach gospodarza Gatza wybuchł z nieznaną dotąd przyczyną pożar, który zniszczył dom mieszkalny

Gostyczyn, powiat tucholski (Kradzież porcelany) Miejscowy posiadiciel p. Ignacy Nitka udał się do pobliskiego miasta po zakupy na mające się wkrótce odbyć wesele swej córki. Między innymi zakupił sporo wyrobów fajansowych i porcelany, którą mu w drodze powrotnej w zagadkowy sposób skradziono

Tuchola (Z parafii) Po zgonie długoletniego proboszcza parafii tucholskiej sp. ks. kanonika Wegnera administratorem tutejszej parafii miano wany został ks. wikary Rogala

Wypadek. Sługa gminny z pobliskiej Koślinki p. Suchomski idąc onegdaj ulicą Chojnicką został najniespodziewaniej ofiarą przejeżdżającego samochodu którego koła spowodowały dwukrotną złamanie nogi — Ofiarę wypadku odstawiono do miejscowej lecznicy — Kto spowodował wypadek trudno narazie dociec

Starogard (Wielkie zebranie sanacyjne) W Dzienniku Starogardzkim czytamy: W ciężkiej i niepomyślnej swej pracy ucieszyli się nieco miejscowi sanatorzy w ubiegłą sobotę, gdyż mogli się na zebraniu u pana Wojcieszaka poszczycić taką osobą jak ks. dziekan Szulc z Konarzyn powiatu chojnickiego, który ich zastąpił na chwilę w nawracaniu ludzi na wiarę sanacyjną więc mogli nieco odetchnąć a potem radowali się jeszcze z tego, że sala była szczerze wypełniona przeważnie urzędnikami, którzy chcąc nie chcąc przybyli z okazji swych przełożonych z przygotowanymi już kwitkami — Więc radość malowała się na sanatorskich twarzach tych najnowocześniejszych działaczy, ale nie było tej radości na twarzach osób zapelniających salę było w nich coś innego

Ks. dziekan Szulc, który spóźnił się na zebranie bo zepsuł się samochód, zaczął swe przemówienie (bo referat wyborczy to nie był) słowami radości, iż jest w Starogardzie (czy z tego uradował się też obecni na sali?) zaznaczając, że chodził tu do Gimnazjum za czasów niemieckich, zaś profesorowie dawali mu za wypracowania 4-ki (był więc kiepskim uczniem a jest też kiepskim agitatorzem sanacyjnym, jak się wszyscy przekonali z przemówienia) i przez całą godzinę wypowiedział kręcąc się wokół litanii frazesów i bałwochwaltw pod adresem m. Piłsudskiego — Powiedział ks. dziekan Szulc, że za Niemców byliśmy prześladowani (o tem wszyscy wiemy!) a przeciw temu jest m. Piłsudski (tylko!) i jemu (!) za wdzięczamy, że jesteśmy wolni (!) Dalej, że rząd m. Piłsudskiego szczególnie a prawie że jedynie starają się o utrzymanie polskości na Pomorzu. — (a za jakich rządów doszedł do skutku układ likwidacyjny, zrządzenie się z prawa pierwoku osad kolonistów niemieckich, pozwolenie na osiedlanie się w Polsce Niemców itd?) bu dują Gdynię (za pieniądze podatkowe obywateli a rozpoczęto budowę już wcześniej!) Zdaniem ks. dziekana Szulca jest p. m. Piłsudski człowiekiem opatrnościowym i o niepojętym rozumie, (czyż w Europie mamy dużo ludzi o niepojętym rozumie, gdyż zdaje się że dzisiejsza nauka potrafi każdy przejaw sposobu myślenia i wielkości rozu mu dokładniej określić) jest katolikiem (!) na co wskazuje modlitwa jego przed obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej swego czasu w Wilnie i to że gdy córki marsz. Piłsudskiego zostały przyjęte do I Komunii to modlił się z nimi — (Tylko tyle wystarczy księdzu?) Nic niewiadomo, że córki p. premiera zostały przyjęte do I Komunii św. a modlić modlą się także żydzi i inni innowiercy

P. Piłsudski według słów ks. dziekana jest należycie żonaty z chrześcijanką — Należycie żonaty jest w to nie można wątpić, ale czy z chrześci-

janką? Nic natomiast nie powiedział ks. dziekan Szulc o programie BB co rządy pomajowe rzeczywiście zrobiły i co czynić zamierzają — Słowem całe przemówienie to były tylko niedorzeczne brednie, które są naturalnie, słyszane z ust sanatorów, ale w ustach ks. dziekana Szulca były wprost groteskowe — Z tego wszystkiego można tylko wnioskować że ks. dziekan Szulc nie dobrze zrozumił swoją misję o której mówił: i nie zastanowił się jeszcze gdzie jest nie oglądając się w jakim kole się znajduje a droga ta, nie jest ta, którą iść powinien jako kapłan — Wprost wierzyć się nie chce, żeby ksiądz mógł się tak ośmieszać i w ten sposób przemawiać do ludzi — Więc bardzo trudno brać słowa ks. dziekana na serio a sanacji nie przysporzą zwolenników zaś ks. Szulcowi tylko zaszkodzą i nie przyniosą tego, czego sądząc po okazywanej gorliwości się spodziewa

Takich apostołów sanacyjnych, choćby w sukni księdza ludność Pomorza nie chce,

Następnie przemawiała pewna pani z Warszawy, oczywiście także tylko o marsz. Piłsudskim a nie mogąc inaczej dać upustu swej zaciekleści wobec Stron Narod. posługiwała się kłamliwymi nieuzasadnionymi zarzutami przeciw temu obowzowi z lat wojny światowej i przedmających, które w obliczone były tylko na niepamięć lub nieświadomość rzeczy zebranych — Aby zamaskować pułk słów przybrała prelegentka swe przemówienie w formę literacką i posługiwała się górnolotnymi wyrazami choć w ten sposób obalamucić obecnych na sali — Ale poezja i górnolotne literackie wyrażenia nie nadają się wcale na zebranie przedwyborcze a Pomorzanie na poezję nie są wrażliwi gdyż są ludźmi realnymi i trzeźwo patrzą na świat i na to co się dzieje

Prelegentka zaznaczyła, że nie będzie mówić o rzeczach małych i drobnych, które każdego najwięcej boją oraz że życie bez legendy jest nudne A właśnie o tych małych rzeczach chcieliby wszyscy coś usłyszeć i dowiedzieć się jak będzie dalej zaś z tą ufabrykowaną legendą, którą opowiedziała nie jest życie piękniejsze lecz jeszcze nudniejsze — nudne do śmiertelnego znużenia — Nie o legendę chodzi społeczeństwu — a uznać może chyba tylko tradycje!

Takimi metodami się nikogo nie wywróci ani utrzyma przy sanacji — Tem więcej z nakazu chodzenia na takie zebrania

Takimi legendami mogą się bawić ludzie którzy materialnie zapewnieni, nie mają co robić i nie mają krzty samodzielnosci i przekonania, ale nie tacy którzy muszą ciężko pracować na codzienny chleb przy utrudnieniu ze strony sanacji

Pelplin. Śmiertelna bójka. W niedzielę urządzili u nas kolejarze zabawę poprzedzoną capstrzykiem. W toku zabawy wszczęli miejscowi strzelcy awanturę. Niejaki Szatkowski, znany awanturnik dokazywał tak, że policja użyć musiała broni. Śmiertelnie ugodzony kulą Szatkowski zmarł w miejscowym szpitalu.

Popierajmy polski przemysł chemiczny

W dziejach ludzkości chemia zawsze odgrywała niepoślednią rolę, absorbując najwybitniejsze umysły poszczególnych okresów historii. Jeśli rzucimy okiem wstecz, cofniemy się w dzieje ludów, o istnieniu których mamy jakieś takie dokładne wiadomości, ujrzemy iż ci, którzy byli kastą uprzywilejowaną, a więc przede wszystkim kapłani, władzę swą utrzymywali jedynie dzięki znajomości własności leczniczych ziół, umiejętności ich przyrządzania, co związane było oczywiście, z poznaniem wielu tajników, ogółowi nieznanym, pewnych substancji, minerałów itd. Nie mogło wtenczas być nawet mowy o jakiejś nauce ujętej w pewne reguły i formy. Kapłan, który był jednocześnie lekarzem strzegł jak oka w głowie

swych umiejętności, zapoznając z nimi jedynie swego syna.

Stan taki trwał bardzo długo, dopiero wieki średnie, ruszyły naprzód naukę o chemii, wówczas zwanej alechemią, a spowodowane było to chęcią odkrycia sztucznego sposobu wyrobu złota. Były to jednakże próby, li tylko próby, podczas których zaledwie wybitnie zdolne i spostrzegawcze jednostki dokonywały pewnych spostrzeżeń odkryć naukowych o zasadniczych wartościach.

Dopiero wiek 18 i 19 przyniósł właściwy rozwój chemii, Doświadczenia fizyków, chemików doktorów, eksperymentu wielu ludzi pracy złożyły się na stworzenie nauki zupełnie ściślej — chemii

Mimo ugruntowania jej, chemia nie była docenianą na tyle, na ile zasługuje,

Dopiero wojna światowa otworzyła wszystkim oczy i wskazała właściwe zadania chemii, jej znaczenie i potęgę, Niemcy pierwsi zrozumieli to, Fabryki niemieckich zakładów chemicznych, niewinny laboratorja, zakłady chemiczne dla celów rolniczych — wszystkie są zdolne w jednej chwili zamienić swe wytwory w groźne produkty wybuchowe, mogące wysadzić całą Europę w powietrze zatruć gazami ludność całego świata — skierowały cały przemysł chemiczny na nowe tory, rozwoju i rozkwitu, Za Niemcami zaczyna się rozbudować przemysł chemiczny angielski i francuski

Polska dopiero w ostatnich latach zwróciła uwagę na rozwój przemysłu chemicznego Rządy obecne doceniły te kwestje. Rozrost i wspaniały rozkwit Azotów w Chorzowie, założenie potężnych fabryk w Mościcach to pierwsze poczynania naszego rządu, Społeczeństwo polskie do prac tych może dołożyć swą rękę, Nie trzeba bowiem zapominać, iż przemysł chemiczny jest b, rozległy, obejmuje szerokie pole działania, Hasło: popierajmy krajowy przemysł chemiczny, winno być dewizą każdego obywatela Polaka, Każdy winien pamiętać, że złotówka wydana na niemiecki kosmetyk, pigułek — dziś jest zdradą narodową.

Dziś, gdy się tyle mówi o ogólnym rozbrojeniu, w chwili gdy Państwo nasze otoczone jest dwoma potęgami Niemcami i Rosją, które na gwałt fabrykują bomby, gazy trujące itd. i w chwili, gdy cała Europa jasno zdaje sobie sprawę, że wojna przyszłości — to wojna chemiczna — rozbrojenie polega właściwie na silnym uzbrojeniu. Tylko wówczas, gdy będziemy silni — dadzą nam spokój,

Popieranie krajowego przemysłu chemicznego — to stwarzanie potęgi państwa, wykultowanie spokojnej przyszłości obywateli i jego kraju.

Wszyscy, wszędzie i zawsze winni popierać wszelkie krajowe wyroby tego przemysłu. Dziś — winno to być naszą narodową dewizą, hasłem — popartem czynem.

Do mężów zaufania

Przypominamy, że przewodniczący komisji obwodowej może żądać od męża zaufania listy narodowej dokumentu osobistego, lub książeczki (wojskowej) — W razie braku tychże, trzeba wziąć od sąłyta przed pójściem do Komisji poświadczanie tożsamości osoby

Falszowanie numerków

Donoszą nam, że numery 4 umieszczane w gazetach są przez niewiadomych oszustów znaczone kreskami lub pieczętowane po drugiej stronie — Kartka musi być czysta i tylko ma być na niej 4 Jeżeli komu popsują drukowaną kartkę, niech napisze na czystym nie kratkowanym papierze 4

**Rozporządzenie policyjne
Burmistrza miasta Chojnic
z dnia 15. VII. 1930 r. o ograniczeniu
obrotu artykuł. żywnościowymi.**

Zwraca się uwagę na odpis wyżej wymienionego rozporządzenia policyjnego wywieszony w skrzyńce obwieszeń w ritzu i w oknie wystawowym budynku, położonym przy Rynku nr. 2.

Chojnice, dnia 10. listopada 1930 r.

**Miejski Urząd Bezpieczeństwa
i Porządku Publicznego.**

KINO NOWOŚCI

W czwartek i piątek 13 i 14 bm.
o godz. 8.15

Sensacyjną rewelacją prof. Forrela
jest film pod tyt.

Z pamiętnika lekarza

Tysiące cichych tragedji kochających się
młodych ludzi, tysiące nieszczęśliwych roz-
wodów unikniemy, gdy porzucimy fałszywy
wstyd i zajrzymy prawdzie w oczy.

Każdy młody mężczyzna!
Każdy ojciec!
Każdy naręczony!

Każda młoda kobieta!
Każda matka!
Każda naręczona!

powinni poznać treść filmu.

**Wstęp dla młodzieży poni-
żej lat 17 wzbroniony!!**

Ceny zwykle! Koncert wzmocniony Jazz-band!

**Z dniem 10. bm. otworzyłem
przy Rynku nr. 3
(obok piekarni p. Meiferta)**

**skład kolonialny
i delikatesów**

Prowadzić będę również krótkie arty-
kuły żelazne i naczynia kuchenne.

Zadaniem moim będ' e Szan. Klientelę
rzetelnie obsłużyć.

Z prośbą o łaskawe poparcie mego
interesu kreślę się z poważaniem

B. Pruski.

**Ekspedycja samochodami
i transport mebli**

**Polecam mój samochód ciężarowy
do transportów każdego rodzaju.**

B. Borkenhagen

Chojnice, u. Dworcowa 7.

Tel. 6.

Tel. 6.

**Agendy dla Handlu
i Przemysłu 1931 r.**

oraz kalendarze terminowe

poleca

„Księgarnia Dziennika Pomorskiego“

Przetarg przymusowy

W piątek dnia 14 XI
30 r. o godz. 9.30 sprze-
dam **w Silnie** przed szko-
łą najwięcej dającym za
gotówkę:

1 bufet,
1 garnitur koszykowy,
1 gitarę

W. Kowalski
komornik sądowy
Chojnice, zł. 2341

Przetarg przymusowy

W piątek dnia 14. bm.
o godzinie 15.30 sprzedam
w Władysławku naj-
więcej dającym za go-
tówkę:

1 maciorę,
9 prosiąt,
2 warchlaki

Szeleziński zł. 2048
komornik sądowy

Majątność Żychce

p. Konarzyny
poszukuje od 1 grudnia
mocnej

dziewczyny

do kuchni oraz drobiu.
Wynagrodz. miesiąc 25 zł.

**Do sprzedania
motocykl**

Rudge 500 cł. do oboj-
rzenia garaż Błonie Zakon-
ne 3. od 2 — 4 po poł.

*****

Dnia 14 i 15 bm.

o godz. 8-mej rano
odbędzie się sprzedaż

**mięsa
wołowego**

w taniej jatce.
Cena 70 gr. za funt.

*****

Tel. 89 **NAJLEPSZYM** Tel. 90

PODARKIEM GWIAZDKOWYM

jest

**APARAT RADJOWY
MARCONIEGO.**

Prosimy żądać natychmiast oferty.
Sprzedajemy po cenach fabrycznych
Nażądanie nast. zmontowanie aparatu
BEZPŁATNIE.
Bardzo dogodne spłaty na raty.
Wezwanie telefoniczne wystarczy.

Zarazem donosimy, że reparamy i przebudowa-
jemy aparaty radiowe i głośniki każdego rodzaju.

Bracia Armańscy, Kościerzyna
Tel. 89 **Gdańska 3 i 5** Tel. 90

Nadszedł

większy transport

tapet

Najnowsze wzory.

Księgarnia

Dziennika Pomorskiego.

Książki religijne i powieściowe

Zgah Han
Bolesław
Genowefa
Dokąd idziesz Panie
O chatę
Pan Twardowski
Od kolebki do grobu
Od wsi do wsi
U stóp mistrza
Kłusownik
Na tropie zbrodniarzy
Serce Jezusa a dzieci
O dobrem wychow. dzieci
Chrześc. pomoc chorym

Z Tajemnic masonerji
W Obronie Matki Ziemi
Cudowne Praskie
Dzieciatko Jezus
Wierna Róża
O chleb Żywota
O Naśl. Jezusa Chryst.
Żywcem zamurowana
Wyklęty
Znaki Wieszcza
Zdrajca Powstańców
Nowenny do Naśw. Marji
Panny i św. Tereski
Wiadom. z Konnersreuth

poleca

**Księgarnia „Dziennika Pomorskiego“
w Chojnicach.**

**Wykonuję
liworyzację**

i biały — kolorowy haft,
po cenie przystępnej.

Batorego 7. part. prawo

Poszukuje się

uczenicy

władającej językiem polskim
i niemieckim. Córka ucze-
nych rodziców może się
złosić. Zgłosz. do eksped.
Dzien. Pom.

Skarbonka powinna znajdować się w każdym domu,
gdyż jest ona ważnym i bardzo pomocnym
czynnikiem dla rodziców przy wychow-
waniu swych dzieci. Darowanie dziecku
dla jego skarbonki parę groszy sprawia
mu radość i przyjemność, a zachęczone
jeszcze przykładem oszczędności rodziców,
pobudza je już w samej młodości do
zmysłu oszczędnościowego.

Skarbonki domowe wypożyczają bezpłatnie
**Miejska
Komunalna Kasa Oszczędności
w Chojnicach.**

Farby!

Farby w proszku, do pokoju i farby
wodne. Wyroby polskie i zagraniczne,
wyważone na funty i w beczkach.
Pokoju czysto lniane, fabrykat swójki
holenderski, farby **gotowe, olejne**
farby **lakierowe** do użycia domowego,
fachowo przyrządzone **lakiery**, pendzle
szablony, tapety.

Jak największy wybór tylko pierwszo-
rzędnej jakości. Ceny umiarkowane.

**Drogerja, Handel Farb
BRACIA HUBERT,**

właśc. **JULJAN HUBERT**
Chojnice, Pom. Gdańska 18.
rok zał. 1894. Tel. 219.

**Najwyższy czas, aby zakupić wzory do robótek ręcznych,
chcąc takowe ukończyć na Boże Narodzenie.**

Proszę zwiedzić mój interes, bez obowiązku kupna, bogato zaopatrzone w obrusy, poduszki,
garnitury kuchenne, chodniki, fartuchy i t. d. Wszelkie materiały do robótek jak wełnę, nici i jedwab
nabyć można u mnie w różnych odmianach.

Ludwik Rasch

Chojnice.